

VSAK EVRO, VLOŽEN V PROMOCIJO ZDRAVJA PRI DELU, SE DELODAJALCU VEČKRATNO POVRNE ZNANJE ZA ZDRAVJE DELAVCEV

V Sloveniji le manjšina delovnih organizacij izvaja promocijo zdravja na delovnem mestu, čeprav ta prinaša številne koristi tako za delodajalce kot tudi zaposlene. Septembra se je zato začel projekt Znanje za zdravje delavcev, v okviru katerega bodo izvedli usposabljanja za promocijo zdravja na delovnem mestu s poudarkom na psihosocialnih tveganjih, načrtu za promocijo zdravja in prenosu znanja v prakso.

Zaposleni tretjino ali celo več svojega časa preživijo na delovnem mestu, kjer so pogosto izpostavljeni dejavnikom, ki lahko škodljivo vplivajo na njihovo zdravje. Mednje spadajo tudi psihosocialni dejavniki tveganja, na primer vsiljen tempo dela, slabi medosebni odnosi, pomanjkanje avtonomnosti pri delu itd. »Psihosocialni dejavniki tveganja so za zaposlene stres, dolgotrajna izpostavljenost stresu pa lahko privede do izgorelosti in drugih zdravstvenih težav,« opozarja Ada Hočevar

z Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ). »Najbolj so zaradi stresa ogroženi tisti, ki imajo zahtevno delo, ob tem pa nobenega vpliva na delovne obremenitve in procese, tisti s preveč nalogami, tisti, ki jih delo ne zadovoljuje, in tisti, ki imajo negotova delovna mesta,« dodaja Hočevarjeva.

V Sloveniji kar 60 % odraslih kot vzrok za doživljanje stresa navaja obremenitve na delovnem mestu, so pokazali podatki raziskave CINDI (2012). »Zato je nujno potrebno, da se delodajalci zavzamejo za sprejemanje ukrepov, ki odpravljajo in znižujejo vplive psihosocialnih tveganj, oz. za promocijo zdravja,« ugotavlja doc. dr. Helena Jeriček Klanšček z NIJZ.

list RS, št. 43/11), ki določa, da mora delodajalec zagotoviti varnost in zdravje delavcev pri delu ter načrtovati in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu. Vendar Damjan Volf z Obalne sindikalne organizacije – Konfederacije sindikatov 90 Slovenije ugotavlja, da ogromno podjetij v Sloveniji še vedno ne izvaja promocije zdravja v skladu z zakonodajo. »Večinoma promocija zdravja na delovnem mestu ni sestavni del izjave o varnosti z oceno tveganja, kar je posledica pomanjkanja volje in znanja vseh sodelujočih. Premajhno je tudi zavedanje, da promocija zdravja na delovnem mestu pomeni sistematične, ciljne ukrepe in aktivnosti.«

Namen promocije zdravja na delovnem mestu je izboljšanje splošnega zdravja in dobrega počutja zaposlenih. Gre za proces spreminjanja fizičnega in socialnega okolja ter življenjskega sloga, kar mora biti skupen interes delodajalcev in zaposlenih. »Pri procesu promocije zdravja je bistvenega pomena, da so v ta proces vključeni vsi zaposleni pod enakimi pogoji ter da se upoštevajo njihove potrebe in stališča glede izboljšav organizacije dela in delovnega okolja,« svetuje Volf.

3-5

let je treba kontinuirano izvajati programe promocije zdravja na delovnem mestu, da se pokažejo celoviti učinki.

Zdravje pri delu se obrestuje

Pri projektu Znanje za zdravje delavcev sodelujejo Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), ki projekt tudi vodi, Obalna sindikalna organizacija (OSO), Konfederacije sindikatov 90 Slovenije (KS90) ter Inštitut za produktivnost. V okviru projekta bodo usposobili sindikalne zaupnike oz. člane sindikata, predstavnike kadrovske službe, službo varstva pri delu in druge zaposlene, da bodo lažje in učinkoviteje prispevali k promociji zdravja v svojih organizacijah. V ta namen bodo izvedli posamezna krajša usposabljanja sindikalnih zaupnikov oz. članov sindikatov ter poglobljena usposabljanja za aktivno promocijo zdravja pri delu. Poleg tega bodo izdali priročnik za podporo delavskim predstavnikom za proaktivno promocijo zdravja na delovnem mestu. Projekt bo tako pomembno prispeval k postopnemu izboljšanju razmer na področju zdravja zaposlenih, s tem pa posredno tudi k zmanjšanju odsotnosti z dela in dobremu počutju zaposlenih. Projekt je na podlagi Javnega razpisa za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letih 2015 in 2016 finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Več informacij o projektu je na spletni strani: <http://www.znanje.zdravje-delo.si/>.

Pomanjkanje volje in znanja delodajalcev

Od decembra 2011 je v veljavi Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni

60 %

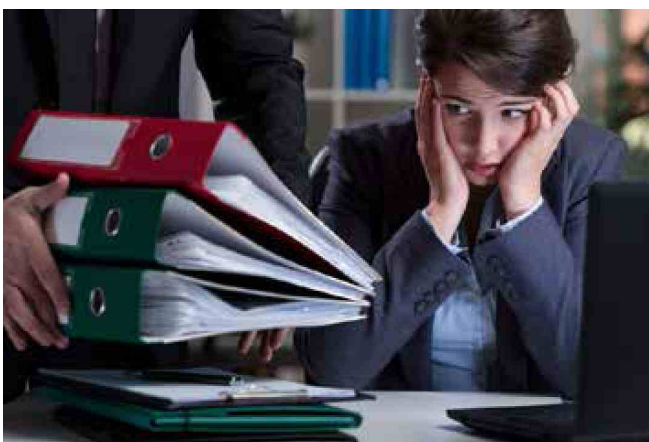
odraslih v Sloveniji kot vzrok za doživljanje stresa navaja obremenitve na delovnem mestu, so pokazali podatki raziskave CINDI (2012).

Premajhno je tudi zavedanje, da promocija zdravja na delovnem mestu pomeni sistematične, ciljne ukrepe in aktivnosti.

Zdravje pri delu se obrestuje

Promocija zdravja na delovnem mestu prinaša koristi tudi delodajalcem. »Po podatkih Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu se vsak evro, vložen v promocijo zdravja na delovnem mestu, povrne z 2,4-4,8 evra,« navaja dr. Klemen Podjed z Inštituta za produktivnost. Z vlaganjem v promocijo zdravja na delovnem mestu se namreč zmanjšajo stroški bolniške odsotnosti, fluktuacija delavcev, povečuje se produktivnost ipd. Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (EUROFOUND, 2011) med koristmi promocije zdravja navaja zvišanje produktivnosti za do 20 %, Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa (KIMDPŠ, 2012) pa ugotavlja od 12- do 36-odstotno znižanje odsotnosti z dela. Ob tem Podjed pravi: »Podatki o ekonomski upravičenosti programov promocije zdravja na delovnem mestu kažejo visoko donosnost tovrstnih programov. Vendar pa moramo upoštevati dejstvo, da je treba programe promocije zdravja izvajati kontinuirano od tri do pet let, da se pokažejo celoviti učinki.« Dobra praksa promocije zdravja v EU namreč kaže, da organizacije najboljše rezultate dosegajo s strokovnim in kontinuiranim delom ter aktivnim sodelovanjem tako delavcev kot vodstva.

Psihosocialni dejavniki tveganja, na primer vsiljen tempo dela, slabi medosebni odnosi pomanjkanje avtonomnosti pri delu, za zaposlene pomenijo stres. Dolgotrajna izpostavljenost stresu pa lahko privede do izgorelosti in drugih zdravstvenih težav.